

Mülâhaza ve tenkid

823

Cihan Hadiseleri Karsısında

İngiltere İntihabı

Ajanslar sounduye kadar, Muhafazakârlar dan 107, Amele Partisinden 73 ve Liberallerden 58 meb'us çıktığını haber veriyorlar. Fakat intihabın kat'î neticesini ancak yarın öğrenebileceğiz.

Cihan siyaset-i umumiyesi üzerindeki tesiri dolayısıyla bütün dünyayı büyük bir alâka ile beklediği bu netice hakkında birçok tahminlerde bulunulmuştur. Ve hatta bu tahminlerde en ziyade hakikate yaklaşımlara gazeteler tarafından mühim mükâfat-ı nakdeye vaad edilmiştir.

Soundu aulâsılaı sudur ki, Muhafazakârlar esbri kadar kuvvetli olmasa bile, bir ekseriyet temini edebileceklerdir. Fakat bu ekseriyetle, sırf kendi kuvvetlerine istinaden hükümette kalıp kalamayacakları cay-ı şüphedir.

Bunun için asıl mühim olan mesele amele partisinin derece-i muvaffakiyetidir. Çünkü buna göre ki, İngiltere siyasetinde ve binaenaleyh cihan vaziyet-i siyasiyesinde büyük bir değişiklik hasil olmaktadır.

Gesen müşhamuzda bildirdiğimiz veçhile, Komünist Partisi intihabatta (Amele Partisi — Labour Party) namzetlerini müdafaa etmektedir.

İmtiyazlarına ve hükümetlerine ıskayit verecek olan amele muvaffakiyeti ihtimali karşı-

şimdi ecel terleri döken iki büyük burjuva partisi, amele partilerine karşı hatır ve 824 hayale gelmez ithamlarla efkâr-ı umumiyeye nazaran da lekelemeye çalışıyorlar.

Halbuki bugün İngiltere'nin hali pek fecidir. Bunun yegâne müsebbibi kapitalizm sistemidir. Harici piyasa mahvolmuştur ve halk sefalet içinde. Birçok fabrikalar, imalâthaneler, tezgâhlar kapanmıştır. Milyonlarca amele işsizdir. Bugünkü şart altında hiçbir salâh ümidi yoktur. Almanya'da olduğu gibi İngiltere ameleleri için de iki siktan sınıfı tercih etmek mecburiyeti vardır: karabî ve sefalet veya amele hükümeti.

Amele (mesârî fırkası) bugün kapitalizm kuvvetine karşı koyabilecek ve bir kuvveti muhtâl edebilecek en iyi bir kuvettir. Bunun ismidir ki, Komünist Partisi Labour Partisini mevkî-i iktidara gelmesine salısmaktadır.

İngiltere Komünist Partisi'nin İktisadî Programı

KP bugün muhtâş müvazakatıyla şöyle bir beyanname neşretmiştir:

"Ne Liberal, ne Mukafazakâr bir hükümet, yalnız Amele hükümeti" İste partinin ölesi söylediği şerh. Beyanname aynı zamanda, yevmiyelerini ve çalışma müddetlerini ve şartlarını, amele sınıfını şiddetle alâkadar eden meseleleri aldığını anlatıyor. Hımayecilik ve serbest mübadeleciлик, rakip sermayedar gruplarına rakip sistemleri aldığını söylüyor. Çünkü adem-i muvaffakiyete uğrayan, heyet-i umumiyesiyle sermayedar sistemidir.

Komünist Partisi bütün sermayedar sistemlerine karşı, sarsılmaz bir surette mukavemet edebilmeleri için, bütün amele sınıfi nüfuslarının her taraf ediyor ve Amelî Partisinin ilân ettiği gibi, sosyalizmi kapitalizme karşı darına müdafaa etmesi için ameleyi istikbat ve teyakkuza davet ediyor.

(Mesâi Turkan - Labour Party) umi sosyalizme ait her şeyi ihtiva etmekte ve Terakki dostu her kapitalistin muzalaya bileceği programını, hadde-i tetkikten geçirmiyor ve diyor ki: Sosyalizme ve ameleye karşı ~~hayatından~~ Labour Party temsilcilerinin başka bir şey değildir. Ve kapitalizmin fekrar tesisine müadil olan programını, Ameleler böyle bir istikamet ve siyaseti red ve hakikat bir sosyalist programı müdafaa etmektedirler.

Komünist programı şunları istiyor: Herkese iş tedarik etmek için fabrikaların, madenlerin, arazinin hükümet tarafından kontrolü. Her fabrikada, idare işlerini ve mesâi şartlarının kontrolüne iştirak edecek amele kontrol komitelerini teşekkülü.

Zer' edilmeyen topraklar, işletilmeyen fabrikalar, hükümet tarafından vaziyet edilecektir. İhtalat ve ihracat hareketi hükümetin kontrol altına alınacaktır.

Diğer cihetten KP, yalnız harp borçlarının tesviyesi için değil, aynı zamanda işlerini yapmaya şartlarının iyileşmesi için sermaye üzerine vergi tahkim istiyor. Ve umayyan bir mülkattan itibaren, millî düğün teklifleri kâimleriyle fazlının tedviyesinin kat'ını talep ediyor.

Partinin diğer metalbati sularında: 826

Haftada asfari 4 Sterlin lirası yeşimye ve devlet hazinesinden alınmak üzere, işsizlere de aynı miktarda yeşimye itâsi.

Altı saatlik çalışma müddeti

Kâfi miktarda erinçesi

Sovyet Cumhuriyeti'ni tamamiyle derhal tanıması.

Sovyetler Cumhuriyetleri ittihadıyla muamelât, ticaretini inkısaflı--

Diğer cihetten parti, Almanya'ya karşı herhangi bir müdahaleye şiddetle reddediyor. Britanya askerlerini derhal geri çekilmesini istiyor; Versay muahedesi'ni reddini, harp borçlarının ve tazminatının ifasını teklif ediyor. Tamamiyle terk-i silah edilmesini ve teslimat ve harp için kredinin reddini talep ediyor. Derhal elde edilmesi talep eden şey, işçi sınıfının itimadını kazandıran bir amele hükümetini tesiridir.

Almanya Herçürmerci

Stresemann kabinesi, Reichstag meclisinin bir adam-i itimat rey'i ile sükut etmiştir. Almanya'da diktatörlüğü ve faşizmin bütün şiddet ve dehşetleriyle hakim olduğu bir devrede parlamenter usul ve eskale bu rayet pek garip ve götünç geliyor.

Stresemann ancak üç ay mevk-i İttihada kaldı. Fakat bu müddet esnasında Sosyal Demokratların muavenetiyle borjuvaziye pek büyük hizmetler yaptı.

Reichswehr kütatını, Saks ve Turenj işsizlerine karşı serk etti ve Faşizm tehlike ve tehdidi karşısında amele sınıfının mukafaza ve kâmi olmak üzere teşekkül eden amele hükümetlerini devretmeğe muvaffak oldu.

Bütün Almanya'ya hare-i öfkeye altma koydu. Menfor ve mel'ın Krouprencu Silezya'daki şatosuna yerleşmesine müsaade etti. 827

Ruhr amelesini Fransız-Alman sermayedarlarının muhteris pencelerine teslim etti; Puvankare-Krup-Stinckes ittifaki temsilî bir itihattır;

Başvekalâti terk edeceği sırada, Alman "Cumhuriyeti!"nın haberi hâkimî olan General fon Sekt, amele sınıfına karşı tatbik edilen tehdidi zecriyeye bütün komünist teşkilâtlarını kamun harve koymak suretiyle tanımladı.

Amele sınıfının merkezi Reichardan korunduğu (Kono) dan sonra bunları yapmaya, ancak, Sosyal Demokratların yardımı ve faal teşrik-i mesârleri sayesinde muvaffak olmuşlardır.

Stresemann'ın büyük bir merkezi vermek suretiyle, onların teşrik-i mesârleri temin etmiştir. Ve yine onlar sayesinde ve onların vassâliyle, bugün Almanya'ya burjuvazinin yuvardığı ucuzluktan kurtaracak yegâne kuvvet olan amele bölüğünü kurmaya muvaffak oldu.

Stresemann'ın yerine geçen Marks kabinesi de uzun zaman yaşayacak ve Almanya'ya içinde bulunduğu sefalet ve hercümerece kurtaramayacaktır.

Şüphesiz, Alman inkilâp hareketi yarı bir safkaya, bir terakkuf ve tecemmu' safhasına girmiştir. Amele kuvvetleri yegâne inkilâpî teşkilât olan KP etrafında toplanmaktadır.

KP'nin, gayr-i kamunî bir hayet yaşamaya mecbur edilmemesine rağmen, geniş bir kitleleri üzerindeki nüfuz ve tesiri gittikçe ziyadeleşmektedir.

Taalimatının derecesine bir misal olmak üzere gösterdikler ki, yalnız Berlin sekmeye, fizli ve gayr-i kamuni olarak nesrettikleri gazeteden 27.000 nüsha satmaktadırlar.

Zaruri olan bu ricate rağmen Alman rükâbî maftup olmuştur. Almanya'nın ihtisadı ve siyasi vaziyeti o sebeptendir ki, genis halk kitleleri için inkılâp yegâne kurtuluş çaresidir ve inkılâp, namütenahi müskilât içinde muvaffak olacaktır.

Hafi Diplomasi

Fransa ile İngiltere arasında, Ruhr ve tamirat meseleleri dolayısıyla cereyan eden müzakerat pek garip safhalardan geçiyor.

Almanya'nın fedaye kabiliyetini temin ve tahdit etmek maksadıyla, İngiltere ve Amerika tarafından teklif edilen (Müttehassıslar Konferansı) nin Fransa'nın muat ve istare yüzünden nasıl akın kaldığı karîrimizin malûmudur.

Son ay zarfında Almanya'da zulme gelen hadizat, Kronprinsin Almanya'ya tahvil ve Almanya festihati üzerine beynelmotel kontrolü febrar fessî meseleleri hakkında cereyan eden müzakerat o kadar vahim bir safhaya girmiştir ki, herkes bu memleket arasında müzakeratın inkıtama müttar ediyordu. Lord Curzon Versay muahedesini üzerine istinat ederek Ruhr işgalinin gayr-i mesru' olduğunu redda ediyor, diğer cihetten Poincaré eski vaziyetinde ısrar ediyordu..

Takat ne olurdu, kerametler bilimmez; beklenen kat'î müvasehat yerine, tam bir ittifa-kin hüvelüne şahit olduk.

Bu komedinin esasında ne vardır?
 Bu uşakları tebeddül neyi ifade ediyor?
 Resmî beyanattan sonra anlamak mümkün
 değildir, çünkü esasen onlar halkı tevvü etmek
 için değil, bilakis aldatmak ve avutmak için
 yapıyor. Bu, diplomatların gayet münir oldukları
 bir sanattır.

Rus meselesinde İngiltere ne istiyor?
 İngiltere gayr-i vazih ve mütebeddül hareketi
 Me, Almanya'ya tehlikeli ümitlere döndürmüştür.
 Fakat hakikatte, Fransız emperyalizmine
 karşı Versay muahedesi, ancak kendi menafii
 mevzuu bahis olduğu zaman müdafaa ediyor.

Resmî, gayr-i resmî matbuatın büyük bir
 sürüklü Me olan etkileri yatısıklık, eğer bir
 hakikate // s. 3 // tekbül ediyorsa, bundan
 su neticeyi çıkarmaktadırlar: İng. & Fr. burjuvazileri
 Alman'ya müstereken istisuar edecek bir şekli?
 hal bolunuslardır. Fakat pek kabildir ki, bu
 yatısıklık, muhabat arifesinde Baldwin'ın
 muvaffakiyetini teskil etmeye matuf bir hareket
 olsun. Lloyd George'ın tekrar mekûl Matruca
 gelmek ihtimali Poducare'yi büyük endişeye
 düşürüyor. Bu endişe Poducare'ın tehditkâr
 nutuklarından sonra aldığı itihafkâr vaziyeti
 izah edebilir. Herkesin hayretini uyandıracak
 derecede, sînat ve evkuletle hasil olduğu itihafkâr
 gaye, Baldwin'ı kurtarmaktır.

Şekleç